

Parlament České republiky
POSLANECKÁ SNĚMOVNA
2011
6. volební období

107.

USNESENÍ

výboru pro evropské záležitosti
z 15. schůze konané dne 26. května 2011

k Návrhu nařízení Rady, kterým se zavádí posílená spolupráce v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany s ohledem na příslušná ujednání o překladech /kód dokumentu 9226/11, KOM (2011) 216 v konečném znění/

Výbor pro evropské záležitosti po vyslechnutí informace předsedy Úřadu průmyslového vlastnictví Mgr. Ing. Josefa Kratochvíla a náměstka ministra průmyslu a obchodu Ing. Martina Tlapy, MBA, po vyslechnutí zpravodajské zprávy posl. Ivany Weberové a po rozpravě

s c h v a l u j e stanovisko, které je přílohou tohoto usnesení.

Jaroslav Lobkowicz v. r.
ověřovatel výboru

Ivana Weberová v. r.
zpravodajka výboru

Jan Bauer v. r.
předseda výboru

Nářízení Rady, kterým se zavádí posílená spolupráce v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany s ohledem na příslušná ujednání o překladu

**KOM(2011) 216 v konečném znění, kód Rady 9226/11
Interinstitucionální spis 2011/0094/CNS**

- **Právní základ:**
Článek 118 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie, Rozhodnutí Rady 2011/167/EU, kterým se povoluje posílená spolupráce v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany.
- **Datum zaslání Poslanecké sněmovně prostřednictvím VEZ:**
3. 5. 2011
- **Datum projednání ve VEZ:**
26. 5. 2011 (1. kolo)
- **Procedura:**
Konzultační.
- **Předběžné stanovisko vlády (dle § 109a odst. 1 jednacího řádu PS):**
Datované dnem 3. 5. 2011, doručené do výboru pro evropské záležitosti dne 24. 5. 2011 prostřednictvím systému ISAP.
- **Hodnocení z hlediska principu subsidiarity:**
Návrh je v souladu s principem subsidiarity.
- **Odůvodnění a předmět:**
Otázka jednotné patentové ochrany na úrovni Evropské unie je předmětem diskusí již po několik desítek let. Současný patentový systém v Evropě je totiž často označován jako nevyhovující, což bývá odůvodňováno jeho značnou složitostí a vysokými náklady, zejména pokud jde o požadavky na překlad patentů. Patentovou ochranu lze dnes získat buď na základě tzv. národního patentu uděleného příslušným národním patentovým úřadem členského státu, anebo prostřednictvím tzv. evropského patentu, který uděluje Evropský patentový úřad (EPO) založený Evropskou patentovou úmluvou (EPC). Hlavní nevýhoda stávajícího systému pak spočívá v tom, že evropský patent je platný pouze v těch zemích, kde dojde k jeho následné validaci u národního patentového úřadu. Zájemce o patentovou ochranu tedy musí o tuto žádat v každém členském státě zvlášť, což pro něj samo o sobě představuje neúměrnou překážku, a to jak po stránce časové, tak zejména po stránce finanční¹.

Navzdory všeobecnému konsensu ohledně toho, že evropské podniky jsou z důvodu neexistence jednotné patentové ochrany v konkurenční nevýhodě oproti jiným

¹ Podle údajů Evropské komise dosahují celkové náklady na validaci průměrného evropského patentu 12 500 EUR, pokud se patent validuje pouze ve 13 členských státech, a více než 32 000 EUR, pokud se validuje v celé EU.

soutěžitelům na trhu, se po dlouhou dobu nedařilo dosáhnout konečné dohody o konkrétní podobě nového systému. Určitý nový impuls do probíhající debaty v Radě přineslo sdělení Komise „Zlepšení patentového systému v Evropě“ zveřejněné v dubnu 2007², které potvrdilo odhodlání vytvořit jednotný patent Společenství. Na základě závěrů ke zmíněnému sdělení pak Rada pro konkurenceschopnost přijala v prosinci 2009 obecný přístup³, který vyústil ve zveřejnění návrhu nařízení o ujednáních o překladu pro patent EU⁴ dne 30. června 2010.

Bez ohledu na značné úsilí ze strany předsednictví Rady bylo v listopadu 2010 na zasedání Rady ve složení pro konkurenceschopnost zaznamenáno, že se nelze jednomyslně shodnout na řešení ohledně jazykového režimu patentu EU. Některé členské státy se nicméně vyjádřily pro zavedení jednotné patentové ochrany v rámci posílené spolupráce. Tento institut umožňuje devíti či více zemím přijmout nová pravidla pro konkrétní oblast nad rámec stanovený unijním právem, pokud není EU jako celek schopna dosáhnout dohody v přiměřené lhůtě, přičemž nic nebrání dalším členským státům, aby se k posílené spolupráci kdykoliv dodatečně připojily. Následně tedy podalo celkem 12 členských států formální žádost Komisi o povolení posílené spolupráce v této oblasti. Po přijetí návrhu rozhodnutí Rady⁵ požádalo o zapojení do spolupráce v oblasti jednotné patentové ochrany dalších 13 členských států (včetně České republiky). Z evropské sedmadvacítky tak stranou posílené spolupráce zůstala pouze Itálie a Španělsko. Konečný návrh rozhodnutí, kterým se povoluje posílená spolupráce, byl po obdržení souhlasu Evropského parlamentu, schválen Radou dne 10. března 2011⁶.

Citelnou trhlinu vznikajícímu jednotnému patentovému systému způsobil posudek Soudního dvora EU⁷ z března 2011, který stanovil, že zřízení patentového soudu EU v navrhované podobě nemá oporu v zakládacích smlouvách a jako takové by narušilo rozložení sil mezi unijními institucemi. Přitom jednotné vymáhání evropských patentů je jedním z klíčových prvků budoucího mechanismu, neboť do jurisdikce soudu má spadat např. rozhodování o platnosti patentu nebo ve sporech o patentovou ochranu.

Posudek Soudního dvora EU nicméně nevytváří podle právní služby Rady EU překážku tomu, aby se členské státy vydaly na cestu posílené spolupráce, a proto Evropská komise schválila dne 13. 4. 2011 návrhy nařízení implementující posílenou spolupráci v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany (KOM(2011) 215) a překladů evropských patentů s jednotným účinkem (KOM(2011) 216). Vzhledem k tomu, že je Smlouvou o fungování EU stanovena odlišná legislativní procedura pro vznik a pro jazykový režim evropských práv duševního vlastnictví (viz čl. 118 odst. 1 a 2 SFEU), musí být režim pro překlady upraven samostatným nařízením.

- **Obsah a dopad:**

Jazykový režim evropských patentů s jednotným účinkem je podle předloženého návrhu nařízení založen na řízení před Evropským patentovým úřadem, které probíhá v jednom ze tří úředních jazyků (angličtina, němčina či francouzština), přičemž autentickým jazykem

² KOM(2007) 165.

³ Dokument Rady 16113/09, dodatek 1.

⁴ KOM(2010) 350.

⁵ KOM(2010) 790.

⁶ Rozhodnutí Rady 2011/167/EU.

⁷ Posudek Soudního dvora EU 1/09 ze dne 8. března 2011 je dostupný na:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62009V0001:EN:HTML>.

v tomto smyslu je pouze jazyk, v němž proběhlo řízení a v němž byl patent udělen. Do dalších dvou úředních jazyků jsou pak přeloženy pouze jednotlivé patentové nároky. V případě sporu vzniká držiteli patentu povinnost poskytnout úplný překlad uděleného patentu do jazyka podle volby údajného porušovatele, resp. do jazyka řízení. Významnou novinkou, kterou navrhovaná právní úprava přináší, je ochrana dobré víry údajného porušovatele v případě řízení o náhradu škody. Soud musí v těchto případech zohlednit to, že údajný porušovatel do doby, než mu byl předložen překlad patentu do jeho jazyka, nemusel vědět, že porušuje daný patent, nebo měl přiměřený důvod věřit tomu, že tak nečiní.

Navrhovaná právní úprava počítá se zavedením kompenzačního systému určeného pro náhradu nákladů na překlady přihlašovatelům, jejichž přihlášky budou podávány v některém z jazyků, který není úředním jazykem Evropského patentového úřadu.

Do doby, než budou dostupné kvalitní strojové překlady do všech úředních jazyků Unie, stanoví návrh dvanáctileté přechodné období pro dodatečné překlady za účelem poskytování patentových informací. Po tuto dobu budou veškeré udělené patenty k dispozici v anglickém jazyce. V tomto ohledu hraje důležitou roli skutečnost, že Evropský patentový úřad uzavřel ohledně vývoje strojových překladačů smlouvu se společností Google, která dnes v této oblasti zaujímá výsadní postavení na trhu.

- **Stanovisko vlády ČR:**

Česká republika celkově vítá předložení návrhů nařízení k jednotné patentové ochraně a překladům evropských patentů s jednotným účinkem v rámci posílené spolupráce. Podle vlády ČR je však k ucelenému zhodnocení zlepšení patentového systému v Evropě třeba znát i představu o jednotném patentovém soudnictví. Bez toho není možné posoudit veškeré implikace.

Vzhledem k tomu, že ČR v rámci kompromisu přistoupila na variantu 3 jazyků, podporuje vývoj dostatečně kvalitních strojových překladačů pro překlady uděleného patentu do českého jazyka. Vláda ČR dále v návrhu vítá ustanovení o ochraně práv třetích osob jednajících v dobré víře, jež zajistí právní ochranu zejména malým podnikatelům. Zároveň podporuje náhradu nákladů, která umožní přihlašovatelům z ČR snazší přístup k patentové ochraně. Pokud jde o délku přechodného období, je podle gestorů za ČR vhodnější nestanovit ji předem fixním způsobem.

- **Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:**

V Evropském parlamentu byl návrh přidělen výboru pro právní záležitosti dne 11. 4. 2011. Nyní se očekává jeho první čtení v plénu. V Radě pro konkurenceschopnost bude návrh projednáván dne 30. 5. 2011.

- **Závěr:**

Výbor pro evropské záležitosti

1. **b e r e n a v ě d o m í** předložený Návrh nařízení Rady, kterým se zavádí posílená spolupráce v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany s ohledem na příslušná ujednání o překladu;

2. **z a s t á v á s t a n o v í s k o**, že nejvhodnější jazykovou variantou pro budoucí patent EU je nepochybně angličtina jako jediný úřední jazyk; za zásadní podmínku jeho zavedení však ze strany České republiky považuje předchozí vytvoření dostatečně kvalitního strojového překladače z angličtiny do češtiny tak, aby nedocházelo k nechtěnému porušení patentu EU ze strany českých subjektů z důvodu nekvalitního překladu popisu patentu a patentových nároků;
3. **d o p o r u č u j e** přistoupit na kompromisní variantu tří úředních jazyků, to však pouze za předpokladu, že strojové překlady do ostatních jazyků budou dosahovat dostatečně kvalitní úrovně; a s tím, že na přechodné období bude zachována povinnost předkladatele přeložit celý patent do angličtiny;
4. **p o v a Ź u j e z a v h o d n é** nestanovit předem délku přechodného období fixním způsobem, nýbrž zohlednit jeho trvání dle vývoje strojových překladů s ohledem na jejich kvalitu a spolehlivost;
5. **ž á d á v l á d u**, aby ho informovala o dalším průběhu projednávání návrhu tohoto nařízení.

Jaroslav Lobkowicz v. r.
ověřovatel výboru

Ivana Weberová v. r.
zpravodajka výboru

Jan Bauer v. r.
předseda výboru